

რეზიუმე

გლობალიზაციის მიმართ დამოკიდებულება არაერთგვაროვანია. გლობალიზაცია წარმოადგენს ქვეყნებსა და რეგიონებს შორის ურთიერთგავლენისა და ურთიერთდამოკიდებულების გაძლიერების პროცესს. იგი არღვევს ენობრივ, ტერიტორიულ, ეკონომიკურ, პოლიტიკურ, ფსიქიკურ ბარიერებს და მიმართულია კულტურული, ცივილიზაციური ერთობისა და რეგულირების შექმნისაკენ. ეკონომიკური გლობალიზაცია შეიძლება ვუნოდოთ მსოფლიო მეურნეობაში მიმდინარე იმ პროცესებს, რომლებიც გამუდმებით აძლიერებს ეროვნულ მეურნეობათა ურთიერთგავლენას და ურთიერთდამოკიდებულებას.

საკვანძო სიტყვები: ეკონომიკური გლობალიზაცია, პერმანენტული პროცესი, გლობალური სისტემა.

Summary

Attitude to globalization is not similar, its perception takes place in different ways. Globalization is a permanent process of strengthening the inter relation between the countries and regions, which breaks the language, territorial, economic, political, psychological barriers and directed to creating a cultural-civilized unity and super national system of regulation.

Economic globalization may be called to the process taking place in the scale of world economy, which continuously strengthens the inter influence and inter relation of the national economies.

Keywords: Economic globalization, Permanent process, Global system.

* * * * *

XXI საუკუნე აღიარებულია ინოვაციების, ცოდნის, ინტელექტუალური კაპიტალის საუკუნედ, რომელიც მნიშვნელოვნად ცვლის ქვეყნის კონკურენტუნარიანობის საფუძვლებს. დღეს აქცენტი კეთდება ისეთ ფასეულობებზე როგორიცაა: ხარისხი, ბაზრისადმი ახლებური მიდგომა, ახალი სახეობის პროდუქციის შექმნა და ა.შ. ზოგიერთ ქვეყანაში ყალიბდება ისეთი ბიზნეს-გარემო, რომელიც შესაძლებლობას აძლევს კომპანიებს, სწრაფად დანერგონ სიახლეები და უფრო განვითარდნენ. საერთაშორისო გამოცდილება გვიჩვენებს, რომ კომპანიებმა, ქვეყნებმა წარმატებას მსოფლიო ბაზრებზე ერთმანეთისაგან განსხვავებული სტრატეგიებით მიაღწიეს. ქვეყნები კონკურენ-

ტულ უპირატესობას ინოვაციების, ახალი ტექნოლოგიების გზით აღწევენ.

გლობალიზაცია თავისი არსით უნივერსალურია. ამიტომ, მისი მასშტაბებისა და ფუნქციებიდან გამომდინარე, მნიშვნელოვანია რამდენად მართული იქნება იგი. წინააღმდეგ შემთხვევაში გლობალიზაციას დიდი ზიანის მოტანა შეუძლია კაცობრიობისათვის. თანამედროვე მსოფლიო განვითარების ერთ-ერთი ამოცანაა გლობალური და ლოკალური პროცესების ურთიერთშეხამება და ინტეგრაცია.

გლობალიზაციის შესწავლის პროცესში სოციალური გარემოს ანალიზი ორ დონეზე ხორციელდება: ინტერპერსონალური ანუ მიკროსოციალური და ჯგუფური, ანუ მაკროსოციალური. მიკროსოციალურ დონეზე ყურადღების ცენტრშია ინდივიდების დამოკიდებულება ერთმანეთთან. სისტემის ამ ნაწილში განიხილება სოციო-ეკონომიკური განვითარება ეროვნულ დონეზე. ამ ანალიზის დროს განიხილება ის ადამიანები, რომლებიც იმყოფებიან ერთი ქვეყნის საზღვრის ფარგლებში, მათ აქვთ საერთო კულტურა, ენა და თვისებები.

მაკროსოციალურ დონეზე მეცნიერები სწავლობენ ადამიანთა ჯგუფებს შორის დამოკიდებულებას. ჯგუფები შედგება სხვადასხვა ეროვნებისა და კულტურის წარმომადგენლებისაგან. ისინი ყურადღებას ამახვილებენ იმ ღირებულებებსა და წესებზე, რომლებიც განსაზღვრავს მსოფლიოს სხვადასხვა ნაწილში მცხოვრები პიროვნებების ქცევებს. ამ დროს სოციალურ-ეკონომიკური განვითარების კონცეფცია განიხილება გლობალურ დონეზე.

გასული წლების განმავლობაში სახელმწიფოებსა და მათ მთავრობებს, რომლებიც ხელმძღვანელობდნენ ეროვნული წესებითა და კანონებით შექმნილ საქმედების წარმართვა. გლობალიზაციის პროცესის გავლენის შედეგის გამოჩენამდე ისინი მოქმედებდნენ საკუთარი ინტერესების დასაცავად. იქმნებოდა საკანონმდებლო ბაზები, რომლებიც იცავდა ეროვნულ ინტერესებს. ყველა ქვეყანას ჰქონდა განსხვავებული კანონები, რომელთა საფუძველზეც მოქმედებდნენ. ეს იყო მიზეზი ერებს შორის მუდმივი განხეთქილებისა. საერთაშორისო სისტემა წარსულში მოწყობილი იყო სამხედრო, თავდაცვითი და პოლიტიკური ფაქტორების გათვალისწინებით. თითოეული ამ ფაქტორის ელემენტი განსაზღვრავდა თამაშის მონაწილეთა შორის დამოკიდებულებას. ცვლილება, რომელიც გლობალიზაციის პროცესის შემდეგ მოხდა ის არის, რომ გაქრა სამხედრო შეიარაღების უსაფრთხოებისა და პოლიტიკის ფაქტორების დიდი მნიშვნელობა. შეიძლება ითქვას, რომ საერთაშორისო სისტემა გლობალიზაციის პროცესში ყურადღებას ამახვილებს სოციალურ-კულტურულ ფაქტორებზე. ამ შემთხვევაში, ეკონომიკური და კულ-

ტურული ელემენტები სხვადასხვა ქვეყნებს შორის ჩამოყალიბებული ურთიერთობების განმსაზღვრელია.

გლობალიზაციას ბევრ პოზიტიურთან ერთად, საკმაოდ ნეგატიური შედეგები ახლავს. იგი, გარკვეული თვალსაზრისით, საფრთხეს უქმნის მცირე ქვეყნებს და ერებს. გართულებულია მცირე, განსაკუთრებით სუსტად განვითარებულ ქვეყნებში ეკონომიკის მართვის დამოუკიდებელი სტრატეგიის განხორციელება. მცირე ქვეყნების ეროვნული კულტურა სულ უფრო ექცევა წინააღმდეგობაში მსოფლიო პროცესებთან. ამიტომ მცირე, ტრანზიტულ ქვეყნებს გლობალური სისტემის მუნიციპალიტეტებად აღიქვამენ. განვითარებულ ქვეყნებს კი დომინანტური პოზიცია უკავიათ ახალი მსოფლიოს წესრიგის განსაზღვრის საკითხში. დღეს მცირე ქვეყნების ეკონომიკური პოლიტიკა მსოფლიო ბაზრების ძალებმა დაჩრდილა. მას აღარ შეუძლია ეკონომიკურ და სოციალურ შედეგებზე განსაკუთრებული გავლენის მოხდენა.

საქართველო გლობალიზაციის მსოფლიო პროცესის თანამონაწილე გახდა. იგი სატრანზიტო ქვეყანაა და თავისი გეოპოლიტიკური მდებარეობით წარმოადგენს ხიდს დასავლეთისა და ცენტრალური აზიის ქვეყნებს შორის.

ქვეყანაში შექმნილი სიტუაციიდან გამომდინარე აქტუალურია საქართველოში არსებული სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობა. არის თუ არა ქვეყანა მზად აითვისოს გლობალიზაციის პოზიტიური შედეგები და სწრაფად მოახდინოს ეკონომიკის მოდერნიზაცია, როგორც ეს გააკეთა ბევრმა ქვეყანამ. მიუხედავად პოზიტიური ძვრებისა, საქართველო, ჯერ კიდევ რთული სოციალურ-ეკონომიკური და პოლიტიკური პრობლემების წინაშე დგას. ვერ მოხერხდა ეთიკის ნორმების წარმართვა, ეკონომიკური ინტერესების შეჯერება, წონასწორობის დამყარება საზოგადოებრივ ურთიერთობებში და სოციალური სოლიდარობის მიღწევა, შეიარაღებული კონფლიქტების თავიდან აცილება და ა.შ.

საქართველოში დამოუკიდებლობის მოპოვებიდან დღემდე საბაზრო ეკონომიკაზე გარდამავალი პერიოდიც კი არ დასრულებულა. კვაზიდემოკრატია აფერხებს ეკონომიკურ განვითარებასა და საბაზრო ეკონომიკაზე გადასვლას.

სათანადოდ არ არის დაცული კერძო საკუთრება, რაც სერიოზულ საფრთხეს უქმნის საბაზრო ურთიერთობების განვითარებას საქართველოში. ქვეყნის მოსახლეობის მნიშვნელოვანი ნაწილი იზოლირებულია საქმიანი აქტიურობისაგან, პრივატიზაციის პროცესებისაგან. პრივატიზაციის შედეგია ის რომ ქვეყანაში ვერ ჩამოყალიბდა საშუალო ფენა.

გლობალიზაცია ზოგჯერ ჩამორჩენილ, სუსტად განვითარებულ ქვეყნებს აქცევს უპირატესად მომხმარებლად, დაბალი ხარისხის და ფალსიფიცირებული იმპორტირებული ნაწარმის გამსაღებლად. ეს საფრთხე არც საქართველოს აცდა. საქართველომ ვერ შეძლო ექსპორტზე

ორიენტირებული ქვეყანა გამხდარიყო. ახალი ეკონომიკური სისტემის მშენებლობა საქართველოში უნდა გახდეს ცხოვრების დონის ამაღლებისა და სამართლიანობის პრინციპებზე აგებული სისტემის ჩამოყალიბების საფუძველი. სამწუხაროდ ეს ასე არ ხდება. საქართველოში ჯერ კიდევ ლაპარაკია არა ეკონომიკის სოციალურ ორიენტაციაზე, არამედ ადამიანის ბიოლოგიურ არსებობასა და ერის გადარჩენაზე. ქვეყნის არასწორმა მართვამ და არსებულმა ეკონომიკურმა პოლიტიკამ გამოიწვია ეკონომიკის მოშლა. საქართველო აღმოჩნდა რეპრესიულ რეჟიმში. დღეს საქართველო არ არის მზად გამოიყენოს პოტენციური შესაძლებლობები და წინ აღუდგეს გლობალიზაციის ნეგატიურ ტენდენციებს, რომელიც ქვეყნის უპერსპექტივობის წინა პირობაა. მიუხედავად მძიმე სოციალური და პოლიტიკური მდგომარეობისა, საქართველოს აქვს პოტენციური გადაჭრას მის წინაშე არსებული რთული პრობლემები. მთავარია არსებული შესაძლებლობების გონივრულად გამოყენება და ის გრანტები და კრედიტები, რომლებიც შემოედინება საქართველოში მიზანმიმართულად მოხმარდეს ქვეყანას. საქართველოში პრიორიტეტული უნდა გახდეს ექსპორტზე ორიენტირებული წარმოების ხელშეწყობა, უპირატესობა ტექნოლოგიურ იმპორტსა და ლიზინგის განვითარებას მიენიჭოს.

იმისათვის, რომ საქართველომ დაიცვას თავისი ეროვნული ფასეულობები, გამოიყენოს და განავითაროს ეკონომიკური, ინტელექტუალური პოტენციალი, ჩადგეს ცივილიზებული ქვეყნების რიგებში, უნდა გაითვალისწინოს ევროპის განვითარებული ქვეყნების გამოცდილება. გლობალური საერთაშორისო ეკონომიკური ურთიერთობებისა და ინტეგრაციის ზრდის რთულ პროცესებში საქართველომ უნდა შეინარჩუნოს სახელმწიფოებრივი დამოუკიდებლობა საკუთარი ეკონომიკის, კულტურის, ტრადიციების, ისტორიის განვითარების საფუძველზე და ეროვნულ ნიადაგზე ააშენოს ევროპული ცივილიზაცია.

გამოყენებული ლიტერატურა

1. ვეშაპიძე შ, ლეკაშვილი ე, გრიშკაშვილი ა, ასლამაზიშვილი ნ. მსოფლიო ეკონომიკა. გამომცემლობა „ვერჟე“ თბილისი 2008
2. ასათიანი რ. გლობალიზაცია, ეკონომიკური თეორია და საქართველო. გამომცემლობა „სიახლე“ თბილისი 2010
3. შენგელია თ. მულტიკულტურიზმი, როგორც სოციალურ-ეკონომიკური მოვლენა და ბიზნესის განმსაზღვრელი დეტერმინანტი. გამომცემლობა „უნივერსალი“ თბილისი 2015